

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 10Sžo/61/2016
Identifikačné číslo spisu: 1014202105
Dátum vydania rozhodnutia: 20.06.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Zuzana Ďurišová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:1014202105.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zuzany Ďurišovej a členov senátu JUDr. Jany Hatalovej, PhD. a JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD., v právnej veci žalobcu cda consulting group, s.r.o., so sídlom Šoltésovej 2, 811 08 Bratislava, IČO: 44 927 118, právne zastúpený: Advokátska kancelária Andrea Havelková, s.r.o., so sídlom D. Dlabača 2748/28, 010 01 Žilina, IČO: 36 854 956, proti žalovanému Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, Námestie slobody 6, 810 05 Bratislava, za účasti: Mesto Žilina, Námestie obetí komunizmu 1, 011 31 Žilina, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 23336/2014/B624-SV/76527/Ka zo dňa 11. decembra 2014, konajúc o odvolaniach žalovaného a účastníka konania proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 2S/267/2014-90 zo dňa 15. apríla 2015 v spojení s opravným uznesením č. k. 2S/267/2014-138 zo dňa 14. apríla 2016, jednomyseľne, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 2S/267/2014-90 zo dňa 15. apríla 2015 v spojení s opravným uznesením č. k. 2S/267/2014-138 zo dňa 14. apríla 2016 p o t v r d z u j e .

Žalovaný j e p o v i n ý nahradit' žalobcovi na účet jeho advokáta trovy odvolacieho konania z titulu trov právneho zastúpenia vo výške 355,73 €.

Odôvodnenie

Krajský súd napadnutým rozsudkom v spojení s opravným uznesením podľa § 250j ods. 2 písm. a), c), d) zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O. s. p.“) zrušil napadnuté rozhodnutie žalovaného č. 23336/2014/B624-SV/76527/Ka zo dňa 11.12.2014 ako aj rozhodnutie Okresného úradu Žilina, odbor výstavby a bytovej politiky č. OU-ZA-OVBP2/V/2014/00572-004/DAA zo dňa 14.07.2014 a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie.

V odôvodnení uviedol, že medzi účastníkmi bolo v konaní sporné, či vyvlastňovaný pozemok je miestnou komunikáciou vo vlastníctve príbratého účastníka a ako taký potom spôsobilý vyvlastnenia v zmysle § 24e zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „stavebný zákon“). Nie každá asfaltová plocha je miestnou komunikáciou v zmysle

§ 2 ods. 2 písm. g) zákona č. 8/2009 Z.z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 8/2009 Z.z.“) prípadne § 4b ods. 1 zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (ďalej len „cestný zákon“). Krajský súd si všimol, že príbratý účastník ako navrhovateľ vyvlastnenia nepredložil v správnom konaní žiaden právne relevantný dôkaz o tom, že by bol vlastníkom spevnených plôch na pozemku žalobcu parc. č. KN-C 6665/2, prípadne akým spôsobom nadobudol toto vlastnícke právo. Pasportizácia, ktorá bola príbratým účastníkom predložená v konaní, vlastníctvo k spevneným plochám nachádzajúcich sa nad predmetom vyvlastnenia jednoznačne nepreukázala. Taktiež v administratívnom spise nie je dôkaz o zaradení spevnených plôch na predmetnom pozemku do siete miestnych komunikácií a taktiež sa nepreukázalo, že by išlo o miestne komunikácie za týmto účelom vybudované príbratým účastníkom, teda chýba napr. stavebné povolenie alebo kolaudačné povolenie, ktoré by potvrdzovali právny stav predpokladaný § 24e cestného zákona. Naopak, v prospech tvrdenia žalobcu svedčí kúpna zmluva zo dňa 19.01.2004, ktorou previedol sám navrhovateľ vyvlastnenia predmetný pozemok zo svojho vlastníctva do vlastníctva právneho predchodcu žalobcu (obchodná spoločnosť AUPARK II spol. s r.o.). Spolu s pozemkom bolo zmluvou prevedené vlastnícke právo aj ku všetkým stavebným úpravám a spevneným plochám na prevádzanom pozemku (čl. III ods. 2). Podľa názoru krajského súdu v správnom konaní nemali vo veci rozhodujúce správne orgány dostatočne (bez pochyb) za preukázané, že na vyvlastňovanej časti pozemku sú všeobecne prístupné a užívané miestne komunikácie, teda ulice, parkoviská, verejné priestranstvá slúžiace miestnej doprave zaradené do siete miestnych komunikácií, ktoré sú zároveň vo vlastníctve navrhovateľa vyvlastnenia (§ 4b ods. 1 cestného zákona). Nemali potom za preukázané ani splnenie podmienky účelu vyvlastnenia podľa § 24e cestného zákona, že ide o pozemky, ktoré nie sú vo vlastníctve obce, že dosiaľ nedošlo k ich majetkovoprávnemu vysporiadaniu a nachádzajú sa pod miestnymi komunikáciami v užívaní navrhovateľa vyvlastnenia a možno ich vo verejnom záujme vyvlastniť. Správny orgán podľa názoru súdu tvrdenie príbratého účastníka o jeho vlastníctve k spevneným plochám nad vyvlastňovanými pozemkami prijal nekriticcky a bez ďalšieho zisťovania, pričom napriek tomu, že žalobca v konaní vzniesol tento druh námietky, nevykonal v tomto ohľade na zistenie skutočného stavu veci potrebné dokazovanie. Na základe uvedeného krajský súd dospel k záveru, že zistenie skutkového stavu bolo nedostačujúce na posúdenie veci a malo za následok nezákonnosť žalobou napadnutého rozhodnutia.

Za nesplnenú považoval krajský súd aj druhú podmienku vyvlastnenia, a to podmienku nevyhnutného rozsahu. Z administratívneho spisu, predovšetkým z geometrických plánov č. 52/2013 zo dňa 25.11.2013 a č. 123/2014 zo dňa 02.06.2014 vyhotovených geodetom Ing. M. C. - GEOMETRIA Žilina, na ktoré poukazuje prvostupňového rozhodnutie, vyplýva, že žalobcovi boli vyvlastnené aj tie časti jeho pozemku, ktoré nezodpovedali odôvodneniu a predovšetkým účelu vyvlastnenia. V návrhu na vyvlastnenie sa uvádza, že je potrebné vyvlastniť časť pozemku pod miestnymi komunikáciami a stavbami na týchto komunikáciách postavenými ako napríklad spomínaná zástavka MHD. Z geometrických plánov ako podkladov, ktoré určili od pozemku vo vlastníctve žalobcu odčlenením vyvlastňované pozemky, však vyplýva, že tieto a na ne nadväzujúce súdom preskúmané rozhodnutia zasiahli aj do iných, takto nedefinovaných, častí pozemku žalobcu, kde je zeleň. Z administratívneho spisu tiež vyplýva, že žalobca v konaní namieta, že pokiaľ dôjde k vyvlastneniu častí pozemku, ako boli navrhnuté príbratým účastníkom, nebude môcť využívať zostávajúcu časť jeho pozemku, resp. ho bude môcť využívať len s neprímeranými ťažkosťami. Kvantitatívna stránka určenia nevyhnutného rozsahu vyvlastnenia spočíva v tom, že správny orgán je povinný skúmať a zabezpečiť, aby vo veci bola vyvlastnená len taká časť nehnuteľnosti, ktorá je potrebná na zabezpečenie realizácie príslušnej činnosti, pre ktorú sa vyvlastňuje. Správne orgány sa s uvedenými rozpormi nevysporiadali, vo svojich rozhodnutiach nevysvetlili, prečo za prekážku nepovažujú rozpor medzi návrhom a jeho odôvodnením a rozsahom vyvlastnenia podľa geometrických plánov, resp. skutočným rozsahom toho vyvlastnenia a neodpovedali na námietku týkajúcu sa obmedzenia práva k dotknutému pozemku. Z postupu a rozhodnutia správnych orgánov nevyplýva, že by sa týmto vôbec zaoberali.

Pokiaľ ide o štvrtú podmienku zákonnosti vyvlastnenia, žalobca namieta, že za vyvlastňované časti pozemku bola určená neprímerane nízka výška finančnej náhrady. V administratívnom konaní však nepredložil o tomto tvrdení dôkaz. Skutočná trhová cena predmetnej nehnuteľnosti je podľa žalobcu podstatne vyššia, ako cena určená znalcom. Krajský súd poukázal na právny názor vyplývajúci z

judikatúry Ústavného súdu SR, že „primeranou náhradou je náhrada, ktorá sa síce neposkytuje v celom rozsahu trhovej ceny veci, avšak zásadne vyváži ujmu, ktorá odňatím veci vznikla. Ochrana vlastníckeho práva pri vyvlastnení totiž nezahrňuje v sebe aj právo na získanie majetku... Výška náhrady by však mala byť určená v porovnaní s trhovou cenou veci tak, aby v každom čase zohľadňovala mieru zásahu do vlastníckeho práva, ktorú možno od vlastníka veci spravodlivo požadovať. Právna úprava by mala vyjadrovať dynamiku pohybu cien pozemkov na trhu tak, aby náhrady za vyvlastnenie boli v danom mieste a čase spravodlivé.“ Ústavný súd dospel k záveru, že ak má byť náhrada primeraná, musí byť v takej výške, aby mohla „zásadne vyvážiť ujmu, ktorá odňatím veci vznikla“.

Taktiež podľa názoru krajského súdu neobstojí argument, že v konaní použitý znalecký posudok č. 2014-003 zo dňa 10.01.2014 vypracovaný súdnym znalcom Ing. M. nemal byť považovaný za dostatočný dôkaz, pretože súdny znalec pred jeho vypracovaním nebol ustanovený k tomu správnym orgánom a tento znalecký posudok nebol podaný v rámci vyvlastňovacieho konania. V prípade peňažnej náhrady za vyvlastnený pozemok sa podľa stavebného zákona jej primeranosť určuje „podľa trhovej ceny určenej znaleckým posudkom“, pričom trhovou cenou sa rozumie „cena rovnakej alebo porovnateľnej nehnuteľnosti v tom istom čase, v tom istom mieste a v porovnateľnej kvalite“. Zároveň z § 34 ods. 1 správneho poriadku vyplýva, že na dokazovanie možno použiť všetky prostriedky, ktorými možno zistiť a objasniť skutočný stav veci a ktoré sú v súlade s právnymi predpismi. Súdny znalec je odborne spôsobilou osobou na vypracovanie znaleckého posudku v určitom odbore, garantuje správnosť a zákonnosť ním vytvoreného odborného stanoviska a za prípadné porušenie právnych predpisov nesie zodpovednosť. Spochybníť závery vyššie opísaného znaleckého posudku len preto, že súdny znalec nebol ustanovený správnym orgánom, nebolo opodstatnené. Pokiaľ žalobca disponoval dôkazmi o tom, že súdny znalec nekonal pri vypracovaní znaleckého posudku čestne a zákonne, mal ich predložiť správnemu orgánu alebo súdu.

Na druhej strane krajský súd poukázal na to, že žalobca v správnom konaní namietal, že v znaleckom posudku nie sú zohľadnené úpravy nachádzajúce sa na predmete vyvlastnenia vykonané právnym predchodcom žalobcu. Nebola zohľadnená ani okolnosť, že na časti vyvlastňovaných pozemkov sa nachádzajú stánky (obchodné priestory), ktoré žalobcovi ako vlastníkovi pozemku prinášajú výnos (nájomné). V prípade takýchto rozporov bolo na mieste, aby správny orgán buď doplnil dokazovanie a ustanovil znalca, aby komplexne odborne posúdil skutočnosti dôležité pre rozhodnutie, prípadne skontroloval správnosť záverov znaleckého posudku predloženého navrhovateľom vyvlastnenia, alebo aby sa v odôvodnení svojho rozhodnutia vyjadril k týmto námietkam a uviedol dôvod, prečo dospel k záveru, že znalec pri vypracovaní znaleckého posudku č. 2014-003 zo dňa 10.01.2014 postupoval správne (vrátane použitých metód určenia všeobecnej hodnoty). Tým, že žalovaný ani správny orgán prvého stupňa v naznačenom smere nepostupovali, nemožno v tomto ohľade zistený skutkový stav považovať za dostatočne zistený pre vydanie rozhodnutia a rozhodnutie žalovaného je zároveň nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov.

V kontexte piatej podmienky pre zákonnosť postupu pri vyvlastnení vyvlastňuje sa len v nevyhnutných prípadoch, pokiaľ účel, ktorým sa sleduje vyvlastnenie, nemožno dosiahnuť inak. Ako vyplýva z podaní žalobcu a jeho námietok vznesených v administratívnom konaní a v žalobe, tento tvrdil, že nikdy nijakým spôsobom nebránil tretím osobám v používaní spevnených plôch, ktoré sa nachádzajú na vyvlastňovanej časti pozemku v jeho vlastníctve. Pravdivosť uvedeného potvrdzujú i relevantné podklady rozhodnutia správnych orgánov v administratívnom spise, v ktorom nie je jediný dôkaz o opaku. Krajský súd tiež poznamenal, že dôvodnosť (nevyhnutnosť) vyvlastnenia pre nemožnosť dosiahnutia účelu vyvlastnenia iným spôsobom nezasahujúcim tak radikálne do vlastníckych práv žalobcu, neboli v správnom konaní a ani v rozhodnutiach správnych orgánov vyvrátené, ba dokonca sa správne orgány týmto atribútom vyvlastnenia opomenuli vôbec zaoberať.

Pri hodnotení potreby a zároveň nevyhnutnosti vyvlastnenia z hľadiska všeobecného spoločenského nároku je podľa názoru krajského súdu potrebné zohľadniť aj také okolnosti, ktoré umožňujú naplniť požiadavku verejného záujmu aj bez toho, aby sa siahlo na vlastníctvo dotknutej osoby, ktoré je rovnako chránené ako spomínaný verejný záujem. V konaní tento aspekt nebol braný do úvahy, nebola

vyvetlená naliehavosť vyvlastnenia spočívajúca v tom, že jeho účel nemožno dosiahnuť inak a zároveň sa správne orgány nevysporiadali s otázkou, prečo je potrebné siahnuť na žalobcov majetok, pričom však tento vo využívaní vyvlastňovanej plochy nikomu nebránil. Z administratívneho spisu vyplýva, že žalobca navrhoval aj iné alternatívy (ešte v rámci rokovania o návrhu na uzavretie zmluvy o budúcej kúpnej zmluve). Uvedené svedčí v prospech tvrdenia žalobcu, že účel vyvlastnenia podľa § 24e cestného zákona bolo možné dosiahnuť aj len obmedzením vlastníckeho práva žalobcu. V konaní však neboli preverované možnosti naplnenia účelu vyvlastnenia napr. cestou odplatného dvojstranného právneho úkonu (zmluvy o zriadení vecného bremena alebo nájomná zmluva), čím by tiež bolo možné dosiahnuť ten účel, ktorý sledoval navrhovateľ vyvlastnenia. Krajský súd nemohol preto považovať za preukázané, že účel vyvlastnenia nebolo možné v súdnej veci dosiahnuť inak ako odňatím vlastníckeho práva (vyvlastnením).

Krajský súd ďalej uviedol, že vyvlastniť v zmysle príslušných všeobecne záväzných právnych predpisov je možné len v odôvodnených prípadoch, kedy účel vyvlastnenia nemožno dosiahnuť inak, ak existuje verejný záujem, podľa zákona, v nevyhnutnej miere a za primeranú náhradu. Na základe vyššie uvedených dôvodov dospel krajský súd k záveru, že žalovaný nesprávne vec po právnej stránke posúdil, keď za splnenú považoval podmienku nevyhnutnosti vyvlastnenia a existencie verejného záujmu. Zároveň, pokiaľ ide o odôvodnenie rozhodnutia žalovaného v časti týkajúcej sa porovnania verejného záujmu s právom vlastníka vyvlastňovaného pozemku, toto krajský súd považoval za nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov. Za nepreskúmateľné považoval krajský súd tiež odôvodnenie rozsahu vyvlastnenia a primeranosti náhrady za predmet vyvlastnenia. Podľa názoru krajského súdu ani v tejto časti svoje rozhodnutie správne orgány riadne neodôvodnili. Popri uvedenom krajský súd poukázal na to, že rozhodnutie bolo vydané aj napriek tomu, že zistenie skutkového stavu bolo pre rozhodnutie nedostatočné, a to ohľadom splnenia podmienky účelu vyvlastnenia podľa § 24e cestného zákona a nedostatky v zisťovaní skutkového stavu správnymi orgánmi krajský súd zaznamenal aj pri posudzovaní rozsahu vyvlastnenia a spôsobu určenia výšky primeranej náhrady.

Krajský súd dodal, že v danom prípade nebolo predmetom súdneho prieskumu posúdenie rozhodnutia, ktoré žalovaný vydal len a len na základe zákonom povolenej voľnej úvahy, ako to tvrdil žalovaný vo svojom vyjadrení k žalobe. Síce príslušné všeobecne záväzné právne predpisy čiastočne vymedzujú podmienky vyvlastnenia všeobecne, avšak, aby súd mohol posúdiť, či také rozhodnutie nevybočilo z medzi a hľadísk ustanovených zákonom, musela by byť odôvodnená voľná úvaha správneho orgánu v rozhodnutí uvedená, inak rozhodnutie trpí vadou, pre ktoré ho nemožno preskúmať.

Z uvedených dôvodov dospel krajský súd po preskúmaní veci k záveru, že napadnuté rozhodnutie žalovaného ako aj jemu predchádzajúce prvostupňové rozhodnutie je potrebné zrušiť podľa § 250j ods. 2 písm. a), c), d) O.s.p. a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

O trovách konania rozhodol krajský súd podľa § 250k ods. 1 O. s. p. tak, že úspešnému žalobcovi priznal náhradu trov konania.

Vo včas podanom odvolaní žalovaný navrhol odvolaciemu súdu, aby napadnutý rozsudok krajského súdu zmenil tak, že žalobu zamietne alebo aby napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Podľa názoru žalovaného krajský súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozsudok krajského súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Žalovaný sa nestotožnil so záverom krajského súdu, podľa ktorého nebol dostatočne preukázaný verejný záujem. Podľa názoru žalovaného existenciu verejného záujmu preveril dostatočne. Vo vyvlastňovacom konaní skúmal súlad návrhu na vyvlastnenie s územným plánom obce ako aj s tým, či je funkčný. Podľa územného plánu mesta Žilina žalovaný konštatoval, že vyvlastňovanú nehnuteľnosť využíva navrhovateľ vyvlastnenia na verejnoprospešné účely, ako miestnu komunikáciu. Obhliadkou miesta zistil, že chodník je využívaný chodcami, a teda plní svoju funkciu.

K záveru krajského súdu, že žalovaný nedostatočne preveril vlastnícke práva k spevneným plochám na vyvlastňovanej nehnuteľnosti žalovaný v odvolaní uviedol, že vlastníctvom k spevneným plochám sa zaoberal a v konaní o vyvlastnení neboli predložené ani zistené dôkazy, ktoré by naznačovali, že vlastníkom chodníka je iný subjekt ako navrhovateľ vyvlastnenia.

Žalovaný sa nestotožnil ani so záverom krajského súdu, podľa ktorého nebola dostatočne zistená výška primeranej náhrady za vyvlastnený pozemok. Započítanie ušlého nájomného do primeranej náhrady by bolo podľa názoru žalovaného v rozpore s § 111 ods. 2 stavebného zákona.

Vo veci podal odvolanie aj účastník konania, ktorý navrhol odvolaciemu súdu, aby napadnutý rozsudok krajského súdu zmenil tak, že žalobu zamieta. Nakoľko všetky podmienky pre vyvlastnenie boli v konaní riadne splnené, účastník konania sa stotožnil s rozhodnutím žalovaného, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu, pričom voľná úvaha žalovaného pri hodnotení záverov prvostupňového správneho orgánu bola vždy vedená v medziach zákona. Správne orgány sa riadne vysporiadali so všetkými námietkami žalobcu, ktoré mali vplyv na výsledok vyvlastňovacieho konania. Krajský súd k posudzovaniu zákonnosti napadnutého rozhodnutia žalovaného pristupoval príliš formalisticky, pričom sa viackrát zaoberal ničím nepodloženou argumentáciou žalobcu, čo môže spôsobiť zbytočné prieťahy v konaní.

Vo vyjadreniach k odvolaniam žalovaného a účastníka konania žalobca uviedol, že sú nedôvodné a argumenty v nich uvedené sú rovnaké, ako uvádzali v konaní pred krajským súdom a krajský súd sa s nimi v dostatočnej miere vysporiadal v odôvodnení napadnutého rozsudku, a preto navrhol odvolaciemu súdu, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil.

Vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného účastník konania uviedol, že sa s ním v plnom rozsahu stotožňuje.

Žalovaný sa vo vyjadrení k odvolaniu účastníka konania stotožnil s celým jeho obsahom.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 246c ods. 1 veta prvá O. s. p. v spojení s § 10 ods. 2 O. s. p.), preskúmal napadnutý rozsudok a konanie, ktoré mu predchádzalo (podľa § 246c ods. 1 veta prvá O. s. p. v spojení s § 211 a nasl. O. s. p.) a jednomyselne dospel k záveru, že odvolania nie sú dôvodné.

Podľa § 250ja ods. 2 O. s. p. odvolací súd rozhodne o odvolaní spravidla bez pojednávania, ak to nie je v rozpore s verejným záujmom. Na prejednanie odvolania nariadi pojednávanie, ak to považuje za potrebné, alebo ak vykonáva dokazovanie. V tejto súvislosti odvolací súd uvádza, že krajský súd verejne prerokoval vec a verejne vyhlásil rozhodnutie dňa 15.04.2015. Odvolací súd nepovažoval za potrebné na prejednanie veci nariadiť pojednávanie a takýto postup nebol v rozpore s verejným záujmom. Deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 20.06.2017 (§ 156 ods. 1 a ods. 3 O. s. p.).

Podľa § 244 ods. 1 O. s. p., v správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy. Súd v správnom súdnictve preskúma rozhodnutia a postupy orgánov verejnej správy predovšetkým v rozsahu a z dôvodov uvedených v žalobe. Rozsahom tvrdení uvedených v žalobe je súd viazaný.

Podľa § 247 ods. 1 O. s. p., podľa ustanovení tejto hlavy sa postupuje v prípadoch, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu.

Podľa § 17a Cestného zákona ak tento zákon neustanovuje inak, vzťahujú sa na vyvlastnenie ustanovenia osobitných predpisov.

Podľa § 24e Cestného zákona pozemky, ktoré nie sú vo vlastníctve štátu a v správe Slovenskej správy ciest alebo ministerstva, vo vlastníctve Národnej diaľničnej spoločnosti, samosprávneho kraja alebo obce z dôvodu, že dosiaľ nedošlo k ich majetkovoprávnemu vysporiadaniu a nachádzajú sa pod diaľnicami, cestami alebo miestnymi komunikáciami v užívaní, možno vo verejnom záujme vyvlastniť. Vyvlastňovacie konanie sa začína na návrh príslušného vlastníka diaľnice, cesty alebo miestnej komunikácie podľa § 3d, pričom návrh na vyvlastnenie práv k takýmto pozemkom môže podať najneskôr 31. decembra 2020.

Podľa § 108 ods. 2 písm. f) stavebného zákona vyvlastniť možno len vo verejnom záujme pre výstavbu a správu diaľnic, ciest a miestnych komunikácií vrátane zriadenia ich ochranných pásiem a pre vybudovanie súvisiacich vyvolaných úprav podľa osobitných predpisov.

Podľa § 110 ods. 1 stavebného zákona vyvlastniť možno len vtedy, ak cieľ vyvlastnenia nemožno dosiahnuť dohodou alebo iným spôsobom.

Podľa § 110 ods. 2 stavebného zákona vyvlastnenie musí byť v súlade s cieľmi a zámermi územného plánovania a ten sa dokazuje územným rozhodnutím. Pokiaľ účel, na ktorý sa vyvlastňuje, nevyžaduje vydanie územného rozhodnutia, skúma sa súlad s cieľmi a zámermi územného plánovania priamo vo vyvlastňovacom konaní.

Podľa § 110 ods. 3 stavebného zákona vyvlastnenie sa môže uskutočniť len v nevyhnutnom rozsahu. Ak možno účel vyvlastnenia dosiahnuť iba obmedzením práva, nemožno právo odňať v plnom rozsahu. Ak sa vyvlastnením prevádza vlastnícke právo iba k časti pozemku alebo sa obmedzuje iné právo k pozemku alebo stavbe a vlastníak alebo iný oprávnený by nemohol využívať zostávajúcu časť pozemku alebo obmedzené právo k pozemku alebo stavbe, prípadne by ich mohol užívať len s neprimeranými ťažkosťami, rozšíri sa vyvlastnenie aj na zostávajúcu časť, pokiaľ o to vlastníak alebo iný oprávnený požiada.

Podľa § 111 ods. 1 stavebného zákona vyvlastnenie sa uskutočňuje za náhradu.

Podľa § 111 ods. 2 stavebného zákona ak sa náhrada za vyvlastňovanú nehnuteľnosť poskytuje v peniazoch, určuje sa jej primeranosť podľa trhovej ceny určenej znaleckým posudkom. Na účely tohto zákona sa za trhovú cenu nehnuteľnosti považuje cena rovnakej alebo porovnateľnej nehnuteľnosti v tom istom čase, v tom istom mieste a v porovnateľnej kvalite.

S poukazom na ustanovenie § 492 ods. 2 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok postupoval odvolací súd v konaní podľa predpisov účinných do 30.06.2016 (zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok).

Najvyšší súd zdôrazňuje, že podľa ustálenej súdnej judikatúry (najmä nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. II ÚS 127/07-21, alebo rozhodnutia Najvyššieho súdu sp. zn. 6Sžo 84/2007, sp. zn. 6Sžo 98/2008, sp. zn. 1Sžo 33/2008, sp. zn. 2Sžo 5/2009 či sp. zn. 8Sžo 547/2009) nie je úlohou súdu pri výkone správneho súdnictva nahradzovať činnosť správnych orgánov, ale len preskúmať zákonnosť ich postupov a rozhodnutí, teda to, či oprávnené a príslušné správne orgány pri riešení konkrétnych otázok vymedzených žalobou rešpektovali príslušné hmotnoprávne a procesnoprávne predpisy.

Z obsahu predloženého súdneho spisu, ktorého súčasťou je aj administratívny spis žalovaného, najvyšší súd zistil, že Okresný úrad Žilina, odbor výstavby a bytovej politiky, ako prvostupňový správny orgán, rozhodnutím č. OU-ZA-OVBP2/V/2014/00572-004/DAA zo dňa 14.07.2014, podľa § 108 ods. 2 písm. f) stavebného zákona v spojení s § 17a a § 24e zák. Cestného zákona vo verejnom záujme trvalým odňatím vlastníckeho práva v prospech Mesta Žilina pre účely majetkovoprávného vysporiadania pozemkov nachádzajúcich sa pod existujúcimi chodníkmi a spevnenými plochami, ktoré sú súčasťou miestnej komunikácie vo vlastníctve mesta Žilina vyvlastnil v prospech navrhovateľa vyvlastnenia vlastnícke právo k pozemku parc. CKN č. 6665/4, druh pozemku ostatné plochy o výmere 521 m², ktorá bola odčlenená od parcely CKN č. 6665/2, druh pozemku ostatné plochy o pôvodnej výmere 1433 m² evidovanej na LV č. XXXX, ktorý bol dodatočne rozčlenený geometrickým plánom č. 123/2014 na parc. č. KN C 6665/5 o výmere 257 m² a na parc. č. 6665/6 o výmere 131 m² a na parc. č. KNC 6665/7 o výmere 133 m². Finančnú náhradu za vyvlastnenie vlastníckeho práva k uvedenému pozemku prvostupňový správny orgán určil podľa znaleckého posudku č. 2014-003 zo dňa 10.01.2014, ktorá je 115,46 eur/m², celková náhrada predstavovala sumu 60.154,66 eur.

Na odvolanie žalobcu žalovaný napadnutým rozhodnutím č. 23336/2014/B624-SV/76527/Ka zo dňa 11.12.2014 odvolanie žalobcu zamietol a prvostupňové rozhodnutie potvrdil. V odôvodnení uviedol, že výrok rozhodnutia o vyvlastnení vlastníckeho práva korešponduje s jeho odôvodnením, v ktorom prvostupňový správny orgán dostatočne vyčerpávajúco zhrnul a zhodnotil všetky skutočnosti, ktoré boli podkladom pre výrok rozhodnutia o vyvlastnení vlastníckeho práva.

Predmetom preskúmania odvolacieho súdu je rozsudok krajského súdu, ktorým zrušil rozhodnutie žalovaného v spojení s rozhodnutím prvostupňového správneho orgánu, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie žalovaného, ako aj rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu a konania týmito rozhodnutiami predchádzajúce. Po preverení riadnosti podmienok vykonávania súdneho prieskumu rozhodnutí správneho orgánu (tzn. najmä splnenia podmienok konania a okruhu účastníkov) sa najvyšší súd stotožňuje so skutkovými závermi krajského súdu v tom rozsahu, ako si ich osvojil krajský súd zo zistení uvedených žalovaným správnym orgánom ako aj žalobcom, ktoré sú obsiahnuté v administratívnom spise.

Podľa § 219 ods. 2 O. s. p. ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Najvyšší súd sa s poukazom na ustanovenie § 219 ods. 2 O. s. p. stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku krajského súdu a konštatuje správnosť dôvodov, na základe ktorých krajský súd rozhodol.

Po preskúmaní napadnutého rozsudku ako aj rozhodnutia žalovaného najvyšší súd dospel k rovnakému záveru ako krajský súd, a to, že bolo potrebné napadnuté rozhodnutie žalovaného v spojení s prvostupňovým správnym rozhodnutím zrušiť a vec vrátiť žalovanému na ďalšie konanie.

Po preskúmaní napadnutého rozsudku krajského súdu sa odvolací súd stotožnil s dôkladným rozobratím jednotlivých podmienok vyvlastnenia a považuje odôvodnenie napadnutého súdneho rozhodnutia v tejto časti za plne vyčerpávajúce a logicky odôvodnené. V tejto súvislosti poukazuje odvolací súd na to, že v dvojinštančnom súdnom konaní rozhodnutia súdu prvého a druhého stupňa tvoria jednotu, a preto je nadbytočné, aby najvyšší súd opakoval vo svojom rozhodnutí správne skutkové a právne závery súdu prvého stupňa.

Odvolací súd dospel k rovnakému záveru ako krajský súd, že správne orgány svoje rozhodnutia v časti týkajúcej sa porovnania verejného záujmu s právom účastníka vyvlastňovacieho pozemku riadne neodôvodnili.

K veci najvyšší súd uvádza, že skúmanie existencie verejného záujmu na vyvlastnení prináleží správnejmu orgánu, ktorý je povinný svoj záver náležite zdôvodniť. V danom prípade obsahom napadnutých rozhodnutí nie je správna úvaha týkajúca sa zisťovania a preukázania verejného záujmu na vyvlastnení vyplývajúca z vyššie citovaného právneho predpisu. Úlohou súdu pri preskúmaní zákonnosti a správneho rozhodnutia nemôže byť naprávanie závažných pochybení správneho orgánu v priebehu administratívneho konania. Občiansky súdny poriadok ani iný právny predpis neumožňuje správnejmu súdu nahradiť nedostatok správnej úvahy vlastným posúdením. Akceptácia takéhoto postupu by mohla predstavovať porušenie princípu rozdelenia moci. Zisťovanie verejného záujmu spadá do právomoci výkonnej moci, nie zákonodarnej alebo súdnej. Rozhodnutie správneho orgánu ohľadom konštatovania splnenia podmienok vyvlastňovania je preto v tomto smere nepreskúmateľné. Jednou z primárnych podmienok vyvlastnenia je verejný záujem na vyvlastnení.

Verejný záujem nie je vždy totožný so záujmom kolektívnym (uspokojovanie kolektívnych záujmov určitých skupín môže byť dokonca v rozpore so všeobecnými záujmami spoločnosti). Verejný záujem je potrebné chápať ako záujem, ktorý možno označiť ako všeobecne prospešný záujem. Verejný záujem,

ktorý je predmetom posudzovania v rámci vyvlastňovacieho konania, je podľa aktuálnej koncepcie vyvlastnenia predmetom správnej úvahy a zisťuje sa v priebehu konania na základe zvažovania najrôznejších partikulárnych záujmov, po zvážení všetkých rozporov a pripomienok. Z odôvodnenia rozhodnutia, ktorého podstatou je otázka existencie verejného záujmu, potom musí jednoznačne vyplynúť, prečo verejný záujem prevážil nad inými či už súkromnými, alebo aj verejnými záujmami. Verejný záujem je predmetom dokazovania v rámci rozhodovania o určitej konkrétnej otázke, o vyvlastnení, a nie je možné ho vopred a priori stanoviť. Z tohto dôvodu spadá zisťovanie verejného záujmu do právomoci moci výkonnej, a nie zákonodarnej.

Vyvlastnenie musí byť v súlade s cieľmi a zámermi územného plánovania a ten sa dokazuje územným rozhodnutím. Pokiaľ účel, na ktorý sa vyvlastňuje, nevyžaduje vydanie územného rozhodnutia, skúma sa súlad s cieľmi a zámermi územného plánovania priamo vo vyvlastňovacom konaní. Vyvlastnenie sa môže uskutočniť len v nevyhnutnom rozsahu. Ak možno účel vyvlastnenia dosiahnuť iba obmedzením práva, nemožno právo odňať v plnom rozsahu. Ak sa vyvlastnením prevádza vlastnícke právo iba k časti pozemku alebo sa obmedzuje iné právo k pozemku alebo stavbe a vlastník alebo iný oprávnený by nemohol využívať zostávajúcu časť pozemku alebo obmedzené právo k pozemku alebo stavbe, prípadne by ich mohol užívať len s neprímeranými ťažkosťami, rozšíri sa vyvlastnenie aj na zostávajúcu časť, pokiaľ o to vlastník alebo iný oprávnený požiada.

Odvolací súd sa stotožnil aj so záverom krajského súdu, podľa ktorého sa správne orgány nevysporiadali a v rozhodnutiach nevysvetlili, prečo za prekážku nepovažujú rozpor medzi návrhom na vyvlastnenie a jeho odôvodnením a rozsahom vyvlastnenia podľa geometrických plánov, resp. skutočným rozsahom toho vyvlastnenia a neodpovedali na námietku týkajúcu sa obmedzenia práva k dotknutému pozemku. Z rozhodnutia správnych orgánov totiž nevyplýva, že by sa uvedeným vôbec zaoberali. Správne orgány sa nevysporiadali so skutočnosťou, či účel vyvlastnenia podľa § 24e Cestného zákona bolo možné dosiahnuť aj inak, napr. len obmedzením vlastníckeho práva žalobcu. Po preskúmaní napadnutých rozhodnutí správnych orgánov sa najvyšší súd stotožnil aj s názorom krajského súdu, podľa ktorého správne orgány nemali jednoznačne preukázané ani splnenie podmienky účelu vyvlastnenia podľa § 24e cestného zákona, a to, že ide o pozemky, ktoré nie sú vo vlastníctve obce, že dosiaľ nedošlo k ich majetkovoprávnemu vysporiadaniu a nachádzajú sa pod miestnymi komunikáciami v užívaní navrhovateľa vyvlastnenia a možno ich vo verejnom záujme vyvlastniť.

Odvolací súd ďalej poukazuje na skutočnosť, že žalobca v správnom konaní namietal, že v znaleckom posudku č. 2014-003 zo dňa 10.01.2014 nie sú zohľadnené úpravy nachádzajúce sa na predmete vyvlastnenia vykonané právnym predchodcom žalobcu a že správne orgány nezohľadnili okolnosť, že na časti vyvlastňovaných pozemkov sa nachádzajú stánky, ktoré žalobcovi, ako vlastníkovi pozemku, prinášali výnos (nájomné). Vzhľadom na to, že správne orgány nedoplnili dokazovanie o skutočnosti dôležité pre rozhodnutie týkajúce sa určenia výšky finančnej náhrady za vyvlastňované pozemky, považuje odvolací súd rozhodnutia správnych orgánov aj v tejto časti za nedostatočne zistené a zároveň nepreskúmateľné.

Po preskúmaní podaných odvolaní najvyšší súd konštatuje, že s právnymi námietkami odvolateľov sa súd prvého stupňa v rozhodnutí riadne vysporiadal a nenechal otvorenú žiadnu spornú otázku, riešenie ktorej by zostalo na odvolacom súde, a preto námietky uvedené v odvolaniach vyhodnotil najvyšší súd ako bezpredmetné, ktoré neboli spôsobilé spochybníť vecnú správnosť rozhodnutia.

S poukazom na uvedené najvyšší súd podľa § 250ja ods. 3 veta druhá O. s. p. v spojení s § 219 ods. 1 O. s. p. napadnutý rozsudok Krajského súdu v Bratislave v spojení s opravným uznesením potvrdil ako vecne správny.

O trovách konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 250k ods. 1 O. s. p. v spojení s § 224 ods. 1 O. s. p. a § 246c ods. 1 O. s. p. tak, že žalobcovi, ktorý mal vo veci úspech, priznal náhradu trov odvolacieho konania v celkovej výške 355,73 €. Žalobcovi vznikli trovy z titulu trov právneho zastúpenia podľa pripojeného vyčíslenia, a to za 1. podanie vyjadrenia k odvolaniu žalovaného

vo výške 139,83 €, 2. podanie vyjadrenia k odvolaniu účastníka konania vo výške 139,83 €, 3. režijný paušál vo výške 16,78 € (2 x 8,39 €) 4. DPH 20 % vo výške 59,29 €, podľa vyhlášky č. 655/2004 Z. z. Prísúdenú náhradu je žalovaný povinný zaplatiť na účet advokáta žalobcu (§ 149 ods. 1 O. s. p.).

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol pomerom hlasov členov senátu 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.